



divus gadus un sešus mēnešus un turpmākos sešus mēnešus bijis bezdarbnieks. Nobeigumā iesaku Tiesai nospriest, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, politiskā bēgļa statusu ir ieguvis krāpnieciskas rīcības ceļā, tad uz šajā tiesību normā noteiktajām tiesībām viņa ģimenes loceklis var pretendēt tikai tad, ja šī darba ņēmēja uzturēšanās atļauja ir atsaukta pēc pieprasītā trīs gadu kopdzīves termiņa beigām.

Turcijas ekonomikas paātrinātu attīstību un paaugstināt Turcijas tautas nodarbinātības un dzīves apstākļu līmeni”<sup>4</sup>.

6. Minētajā līgumā paredzētā darba ņēmēju, kas ir Turcijas pilsoņi, brīvas pārvietošanās pakāpeniska ieviešana veicama kārtībā, kuru nosaka Asociācijas padome, kuras uzdevums ir nodrošināt asociācijas režīma piemērošanu un pakāpenisku attīstību<sup>5</sup>.

## I — Atbilstošās tiesību normas

### A — *Kopienas tiesības*

#### 1) Asociācijas līgums

5. Lai reglamentētu darba ņēmēju, kas ir Turcijas pilsoņi, brīvu pārvietošanos Kopienas teritorijā, 1963. gada 12. septembrī starp šo pēdējo un Turcijas Republiku tika noslēgts Asociācijas līgums. Šī līguma mērķis ir “veicināt līgumslēdzēju pušu savstarpējo tirdzniecības un ekonomisko attiecību ilgstošu un līdzsvarotu nostiprināšanu, pilnībā ņemot vērā vajadzību nodrošināt

#### 2) Lēmums Nr. 1/80

7. Tādējādi Asociācijas padome ir pieņēmusi Lēmumu Nr. 1/80, kura mērķis it īpaši ir uzlabot darba ņēmēju un viņu ģimenes locekļu tiesisko stāvokli salīdzinājumā ar režīmu, kas iedibināts ar Asociācijas padomes 1976. gada 20. decembra Lēmumu Nr. 2/76. Pēdējā no minētajiem lēmumiem darba ņēmējiem, kas ir Turcijas pilsoņi, tika paredzētas pakāpeniski pieaugošas tiesības strādāt uzņemtajā dalībvalstī, kā arī šo darba ņēmēju bērniem tiesības attiecīgajā dalībvalstī iegūt izglītību.

<sup>4</sup> — Skat. Asociācijas līguma 2. panta 1. punktu.

<sup>5</sup> — Skat. Asociācijas līguma 6. pantu.

8. Noteikumi, kas attiecas uz darba ņēmēju, kas ir Turcijas pilsoņi, un viņu ģimenes locekļu tiesībām, ir izklāstīti Lēmuma Nr. 1/80 6. un 7. pantā.

— pēc četriem likumīgi nostrādātiem gadiem šajā dalībvalstī ir brīva pieeja jebkuram algotam darbam pēc savas izvēles.

9. Šī lēmuma 6. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Neskarot 7. panta noteikumus par ģimenes locekļu tiesībām strādāt, darba ņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis un piederīgs dalībvalsts likumīgajam darba tirgum:

— pēc viena likumīgi nostrādāta gada ir tiesības šajā dalībvalstī pagarināt darba atļauju pie tā paša darba devēja, ja vien viņam ir darbs;

2. Ikgadējos atvaļinājumus un prombūtni sakarā ar grūtniecību un dzemdībām, nelaimes gadījumu darbā vai īslaicīgu slimību ieskaita likumīgas nodarbinātības laikā. Bezdarba periodi, ko paredzētajā kārtībā konstatējušas kompetentās iestādes, un darba kavējumi ilgstošas slimības dēļ, ko neieskaita likumīgas nodarbinātības laikā, neskar tiesības, kas iegūtas iepriekšējā nodarbinātības periodā.

3. [Šī panta] 1. un 2. punkta piemērošanas noteikumi tiek noteikti valsts tiesību aktos.”

10. Lēmuma Nr. 1/80 7. pantā ir noteikts:

— pēc trīs likumīgi nostrādātiem gadiem un ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas darba ņēmējiem, ir tiesības šajā dalībvalstī pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie cita darba devēja pēc savas izvēles, ja šis piedāvājums izteikts parastā kārtībā un reģistrēts šīs dalībvalsts nodarbinātības dienestos;

“Dalībvalsts likumīgajam darba tirgum piederīga darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem, kuri saņēmuši atļauju ar viņu apvienoties:

- ir tiesības — ar nosacījumu, ka darba ņēmējiem no Kopienas dalībvalstīm tiek dota priekšroka, — pieņemt jebkuru darba piedāvājumu, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir dzīvojuši vismaz trīs gadus;

kārtības, valsts drošības un veselības aizsardzības apsvērumiem”.

- ir brīva pieeja jebkuram algotam darbam pēc to izvēles, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir dzīvojuši vismaz piecus gadus.

### 3) Direktīva 2004/83/EK

Turcijas darba ņēmēju bērni, kuri uzņemtajā valstī ieguvuši arodizglītību, neatkarīgi no tā, cik ilgi viņi dzīvojuši šajā dalībvalstī, ar noteikumu, ka viens no vecākiem šajā dalībvalstī ir likumīgi strādājis vismaz trīs gadus, var pieņemt jebkuru darba piedāvājumu.”

12. Direktīvas 2004/83/EK<sup>6</sup> mērķis ir noteikt obligāto noteikumu minimumu, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēglus, lai nodrošinātu, ka visas dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus šo personu identificēšanai<sup>7</sup>.

13. Saskaņā ar Direktīvas 2004/83 38. panta 1. punktu dalībvalstīm ir jāizpilda tās prasības līdz 2006. gada 10. oktobrim. Šī direktīva stājas spēkā 2004. gada 20. oktobrī<sup>8</sup>.

11. Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punktā noteikts, ka tiesību normas, kas ietvertas tā II nodaļa 1. iedaļā un kurām pieder 6. un 7. pants, “ir piemērojamas, ievērojot ierobežojumus, kas pamatoti ar sabiedriskās

6 — Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/83/EEK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēglus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp.).

7 — Skat. sesto apsvērumu.

8 — Skat. 39. pantu.

## B — Ženēvas konvencija

ko dalībvalstis piešķirušas bēgļiem neatkarīgi no šīs Konvencijas”.

14. Konvencija par bēgļu statusu<sup>9</sup> tika parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā, un Vācijas Federatīvā Republika to ratificēja 1953. gada 1. decembrī. Tās mērķis ir ļaut bēgļiem un bezvalstniekiem saņemt starptautisku statusu, kā arī atzišanu.

## II — Pamata prāva

17. Prasītāja pamata prāvā tēva situācija ir šāda.

15. Saskaņā ar šīs konvencijas 1. panta A daļas 2. punktu termins “bēglis” attiecas uz jebkuru personu, kas “sakarā ar pamatotām bailēm no vajāšanas pēc rases, reliģijas, tautības, piederības īpašai sociālai grupai pazīmēm vai politiskās pārliecības dēļ atrodas ārpus savas pilsonības valsts un nespēj vai sakarā ar šādām bailēm nevēlas izmantot šīs valsts aizsardzību; vai personu, kam nav pilsonības un kas, atrodoties ārpus savas iepriekšējās mītnes zemes, šādu notikumu rezultātā nespēj vai šādu bailu dēļ nevēlas tajā atgriezties”.

18. Ali Altuns [*Ali Altun*] ir Turcijas pilsonis. Viņš ieradās Vācijā 1996. gada 27. martā kā patvēruma meklētājs. Ar 1996. gada 19. aprīļa lēmumu Federālais ārvalstu bēgļu atzišanas birojs viņu atzina par bēgli. Šajā sakarā 1996. gada 23. maijā Mēnhengladbahas [*Mönchengladbach*] vietējā par ārvalstnieku jautājumiem atbildīgā iestāde viņam izsniedza starptautisku ceļošanas dokumentu, kā arī atļauju bez termiņa ierobežojuma uzturēties Vācijā.

16. Ženēvas konvencijas 5. pantā noteikts, ka “nekas šajā Konvencijā nedrīkst traucēt jebkādu tiesību un priekšrocību izmantošanu,

19. Laikā no 1999. gada 1. maija līdz 2000. gada 1. janvārim Ali Altuns dzīvoja Štutgartē [*Stuttgart*], bet kopš [2000. gada 1. janvāra] — Bēblingenā [*Böblingen*].

9 — *Recueil des traités des Nations unies* (ANO līgumu krājums), 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954). Konvencija ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1967. gada 31. janvāri Ņujorkā noslēgto protokolu par bēgļu statusu (turpmāk tekstā — “Ženēvas konvencija”).

20. 1999. gada jūlijā viņš uzsāka aroddarbību kādā Štutgartes pagaidu darba aģentūrā. Pēc tam kopš 2000. gada 1. aprīļa viņš bija strādnieks kādā pārtikas ražošanas uzņēmumā. 2002. gada 1. jūnijā šis uzņēmums pasludināja maksātnespēju. Ali Altuns tika atbrīvots no darba pienākumiem un aicināts pieteikties kā bezdarbnieks nodarbinātības dienestā. 2002. gada 31. jūlijā darba tiesiskās attiecības starp Ali Altunu un pārtikas ražošanas uzņēmumu tika oficiāli izbeigtas.

21. No 2002. gada 1. jūnija līdz 2003. gada 26. maijam viņš saņēma bezdarbnieka pabalstu.

22. Kopš 1999. gada jūnija Ali Altuns, kura ģimene bija palikusi Turcijā, lūdza ģimenes apvienošanas attiecībā uz savu sievu, dēlu un meitām.

23. Viņa dēls, Ibrahims Altuns [*Ibrahim Altun*], kas ir prasītājs pamata prāvā, 1999. gada 30. novembrī, kad bija saņēmis vīzu, ieradās Vācijā un dzīvoja pie tēva. 1999. gada 9. decembrī viņš saņēma uzturēšanās atļauju līdz 2000. gada 31. decembrim, ko izsniedza Štutgartes federālās zemes galvas-pilsētas ārvalstnieku dienests. 2000. gada 4. decembrī Bēblingenas pilsēta šo atļauju pagarināja līdz 2002. gada 31. decembrim, pēc tam 2002. gada 21. novembrī vēlreiz — līdz 2003. gada 8. decembrim.

24. Ibrahims Altuns vispirms pieteicās kā bezdarbnieks nodarbinātības dienestā un pēc tam no 2003. gada 1. septembra sāka apmeklēt bez darba esošiem jauniešiem paredzētas mācības, kuras viņš pameta 2004. gada 2. aprīlī.

25. 2003. gada 22. martā Ibrahims Altuns izdarīja izvarošanas mēģinājumu attiecībā pret sešpadsmitgadīgu meiteni. 2003. gada 28. aprīlī viņš tika apcietināts un turēts iepriekšējā apcietinājumā līdz 2003. gada 27. maijam.

26. 2003. gada 16. septembrī ar *Amtsgericht Böblingen* (Bēblingenas Pirmās instances tiesa, Vācija) spriedumu viņam tika piespriests viens gads un trīs mēneši cietumsoda nosacīti.

27. 2003. gada 20. novembrī Ibrahims Altuns lūdza Bēblingenas pilsētai viņam no jauna pagarināt atļauju uzturēties Vācijas teritorijā, kas tika atteikta ar 2004. gada 20. aprīļa lēmumu. Bēblingenas pilsēta turklāt lika Ibrahimam Altunam atstāt Vācijas teritoriju trīs mēnešu laikā kopš minētā lēmuma paziņošanas, pretējā gadījumā paredzot viņa izraidīšanu uz Turciju.

28. Savu lēmumu Bëblingenas pilsēta pamatoja ar to, ka Ibrahims Altuns bija izdarījis smagu noziedzīgu nodarījumu, kas saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem ir pamats, lai noraidītu lūgumu pagarināt uzturēšanās atļauju. Tā arī norādīja, ka viņš nav sasniedzis tiesisko statusu, kas paredzēts Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā.

29. Tā kā Ibrahima Altuna iesniegtā sūdzība par šo lēmumu 2004. gada 5. oktobrī tika noraidīta, viņš šo atteikumu pārsūdzēja *Verwaltungsgericht Stuttgart* (Štutgartes Administratīvā tiesa, Vācija). Viņš uzskata, ka viņa lūgums pagarināt uzturēšanās tiesības esot jāizvērtē ne tikai saskaņā ar valsts tiesību normām, bet arī, ievērojot Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu.

### III — Prejudiciālie jautājumi

30. Šajā kontekstā *Verwaltungsgericht Stuttgart* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus jautājumus:

“1) Vai [...] Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā paredzēto tiesību iegūšanai vaja-

dzīgs, lai “persona, kura lūdz apvienošanās” un pie kuras ģimenes loceklis likumīgi ir dzīvojis trīs gadus, visa šī laikposma gaitā būtu atbildusi Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem?

2) Vai, lai ģimenes loceklis iegūtu [...] Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā garantētās tiesības, pietiek ar to, ka “persona, kura lūdz apvienošanās”, noteiktajā laikposmā divus gadus un sešus mēnešus ir bijusi nodarbināta pie dažādiem darba devējiem un pēdējos sešus mēnešus ir bijusi piespiedu bezdarbnieka statusā un turklāt paliek šajā statusā vēl ilgāku laika posmu?

3) Vai uz [...] Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu var atsaukties arī persona, kas saņēmusi atļauju uzturēties kā tāda Turcijas pilsoņa ģimenes loceklis, kuram tiesības uzturēties attiecīgajā dalībvalstī un līdz ar to arī pieeja tās legālajam darba tirgum ir piešķirtas vienīgi saistībā ar politiskā patvēruma piešķiršanu, pamatojoties uz politisko vajāšanu Turcijā?

4) Vai gadījumā, ja uz trešo jautājumu jāatbild apstiprinoši, ģimenes loceklis var atsaukties uz [...] Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu arī tad, ja “personai, kura lūdz apvienošanos” (šajā gadījumā — tēvam), politiskais patvērums un no tā izrietošās uzturēšanās tiesības un pieeja legālajam [darba] tirgum piešķirtas, pamatojoties uz nepatiesu informāciju?

5) Vai gadījumā, ja uz ceturto jautājumu jāatbild noraidoši, pirms atteikuma ģimenes locekļiem piešķirt [...] Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā garantētās tiesības ir oficiāli jāatceļ vai jāatsauc “personai, kura lūdz apvienošanos” (šajā gadījumā — tēvam), piešķirtās tiesības?”

pilsonim tieši no Lēmuma Nr. 1/80 izriet individuālas tiesības nodarbinātības jomā, bet šo tiesību lietderīgai iedarbībai noteikti vajadzīgs, lai pastāvētu ar to saistītas uzturēšanās tiesības, kas arī balstītas uz Kopienas tiesībām un pastāv neatkarīgi no turpmākas šo tiesību iegūšanas nosacījumu izpildes<sup>11</sup>.

32. Pamata prāvā netiek apstrīdēts, ka Ibrahimam Altunam saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmo ievilkumu tika atļauts apvienoties ar tēvu Ali Altunu uzņemoties dalībvalsts teritorijā un viņi tajā kopā dzīvoja vairāk nekā trīs gadus. Tādējādi uz Ibrahimu Altunu šī tiesību norma varētu attiekties.

#### IV — Analīze

31. Pirmkārt, jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas tiesību normām ir tieša iedarbība un tādējādi Turcijas pilsonis, kas atbilst tajās izvirzītajiem nosacījumiem, uz viņam šajās tiesību normās piešķirtajām tiesībām drīkst tieši atsaukties valsts tiesā<sup>10</sup>. Turklāt, ja ir izpildīti šī lēmuma 7. panta pirmajā daļā paredzētie nosacījumi, tad šīs tiesību normas tiešās iedarbības rezultātā ne vien Turcijas

33. Tomēr ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, bērns var atsaukties uz tiesībām, kuras piešķirtas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā, ja šis darba ņēmējs uzņemoties dalībvalsts teritorijā ir ieceļojis kā politiskais bēglis.

10 — Skat. 1997. gada 17. aprīļa spriedumu lietā C-351/95 *Kadiman* (*Recueil*, I-2133. lpp., 28. punkts), 2000. gada 16. marta spriedumu lietā C-329/97 *Ergat* (*Recueil*, I-1487. lpp., 34. punkts) un 2000. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-65/98 *Eyüp* (*Recueil*, I-4747. lpp., 25. punkts).

11 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ergat*, 40. punkts.

34. Ar pirmo un otro jautājumu iesniedzējtiesa turklāt vaicā, vai bērnam var būt šīs tiesības, ja trīs gadu kopdzīves laikā ar darba ņēmēju, kas ir Turcijas pilsonis, šis pēdējais ir strādājis algotu darbu divus gadus un sešus mēnešus un turpmākos sešus mēnešus ir bijis bezdarbnieks.

37. Es tā neuzskatu.

35. Visbeidzot, ar ceturto un piekto jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, bērns var zaudēt Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā piešķirtās tiesības, ja tiek konstatēts, ka politiskā bēgļa statusu un līdz ar to uzturēšanās tiesības darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, ir ieguvis nepatiesu ziņu sniegšanas ceļā.

38. Vispirms jāatgādina, ka Direktīva 2004/83 stājās spēkā 2004. gada 20. oktobrī un ka šīs direktīvas prasības dalībvalstīm bija jāizpilda līdz 2006. gada 10. oktobrim<sup>12</sup>. Tādēļ uzskatu, ka tā nav piemērojama attiecībā uz pamata prāvas faktiem, jo Ali Altuns Vācijas teritorijā ieradās 1996. gada 27. martā.

39. Tādēļ uzskatu, ka Ženēvas konvencija neliedz Lēmumu Nr. 1/80 piemērot attiecībā uz darba ņēmējiem, kas ir Turcijas pilsoņi un uzņemošās dalībvalsts teritorijā ieradušies kā bēgļi.

#### A — *Par trešo jautājumu*

36. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai Lēmuma Nr. 1/80 piemērošanu ietekmē apstāklis, ka darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, ir ieradies Vācijas teritorijā kā politiskais bēglis. Proti, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīva 2004/83 un Ženēvas konvencija liedz šo lēmumu piemērot.

40. Jāatgādina, ka Ženēvas konvencijas 5. pantā ir noteikts, ka “nekas šajā Konvencijā nedrīkst traucēt jebkādu tiesību un priekšrocību izmantošanu, ko dalībvalstis piešķirušas bēgļiem neatkarīgi no šīs Konvencijas”.

12 — Skat. minētās direktīvas 38. panta 1. punktu un 39. pantu.

41. Tomēr, manuprāt, Lēmumā Nr. 1/80 politiskajiem bēgļiem, kam ir Turcijas pilsonība, tiek piešķirtas tiesības un priekšrocības, kas atšķiras no Ženēvas konvencijā piešķirtajām.

42. Tiesa ir noteikusi, ka iemesli, kuru dēļ tiek atzītas darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, tiesības uz uzturēšanos, neietekmē Lēmuma Nr. 1/80 piemērošanu<sup>13</sup>.

43. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kus* Tiesa norādīja, ka no brīža, kad darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, vairāk nekā gadu bijis nodarbināts un viņam ir bijusi spēkā esoša uzturēšanās atļauja, viņš atbilst šī lēmuma 6. panta 1. punkta pirmā ievilkuma nosacījumiem, pat ja šī uzturēšanās atļauja sākotnēji viņam tika piešķirta citām vajadzībām, nevis algota darba veikšanai<sup>14</sup>.

44. Līdz ar to politiskais bēglis, kas ir Turcijas pilsonis, manuprāt, var baudīt tiesības, kas piešķirtas Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā, kamēr viņš atbilst šajā pantā noteiktajiem nosacījumiem, jo pirmām kārtām viņš ir darba ņēmējs.

45. Turklāt atšķirībā no Ženēvas konvencijas, kurā politiskā bēgļa ģimenes locekļiem nav paredzētas īpašas tiesības, Lēmumā Nr. 1/80 ir paredzēta iespēja darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem<sup>15</sup>, kas drīkst ar viņu apvienoties, iegūt tiesības piedalīties legālajā darba tirgū.

46. Tādēļ uzskatu, ka no brīža, kad politiskajam bēglim, kas ir Turcijas pilsonis, ir uzturēšanās tiesības, kā arī spēkā esoša darba atļauja un līdz ar to legāli pieejams darba tirgus, uz viņu ir attiecināms Lēmums Nr. 1/80.

47. Saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem ārvalstniekiem, kuriem ir atļauja vai tiesības uzturēties neierobežotu laiku, nav jāsaņem darba atļauja<sup>16</sup>. Līdz ar to šīm personām tādēļ vien, ka viņām ir beztermiņa uzturēšanās atļauja, ir tiesības strādāt Vācijas darba tirgū.

13 — Skat. 2008. gada 24. janvāra spriedumu lietā C-294/06 *Payir* u.c. (Krājums, I-203. lpp., 40. un 45. punkts). Skat. arī 1992. gada 16. decembra spriedumu lietā C-237/91 *Kus* (*Recueil*, I-6781. lpp., 21. un 22. punkts).

14 — Skat. 23. punktu.

15 — Ģimenes locekļa jēdzienu Tiesa ir definējusi plaši. 2004. gada 30. septembra spriedumā lietā C-275/02 *Ayaz* (Krājums, I-8765. lpp.) tā nosprieda, ka Turcijas darba ņēmēja padēls, kas nav sasniedzis 21 gada vecumu vai atrodas apgādībā, ir jāuzskata par viņa ģimenes locekli un līdz ar to tam var būt tiesības, kas piešķirtas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā (48. punkts). Savu argumentāciju Tiesa pamatoja it īpaši ar to, ka šajā tiesību normā nav nekā tāda, kas ļautu uzskatīt, ka jēdziens "ģimenes loceklis" būtu jāattiecinā tikai uz darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimeni, kuru saista asinsradniecība. Pēc tam Tiesa secināja, ka Eiropas Ekonomikas Kopienas un Marokas Karalistes Sadarbības līguma, kas parakstīts Rabatā 1976. gada 27. aprīlī un Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes 1978. gada 26. septembra Regulu (EEK) Nr. 2211/78 (OV L 264, I. lpp.), izpratnē šis jēdziens attiecas uz darba ņēmēja, kas ir Marokas pilsonis, un viņa laulātā augšupējiem radniekiem, kas ar viņu dzīvo uzņemtajā dalībvalstī (46. un 47. punkts).

16 — Skat. *Sozialgesetzbuch III* (Vācijas Sociālās apdrošināšanas kodekss III) 284. panta 1. punktu.

48. Pamatā prāvā Vācijas iestādes bija izsniegušas Ali Altunam beztermiņa uzturēšanās atļauju. Tādējādi tās piekrita viņam piešķirt darba ņēmēja statusu, piešķirot viņam iespēju piedalīties legālajā darba tirgū.

trīs gadu kopdzīves laikā ar šo darba ņēmēju šis pēdējais ir strādājis algotu darbu divus gadus un sešus mēnešus un turpmākos sešus mēnešus ir bijis bezdarbnieks.

49. Manuprāt, no tā izriet, ka Ali Altuns var atsaukties uz tiesībām, kas piešķirtas Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā, un līdz ar to arī viņa ģimenes locekļi, kas atbilst šī lēmuma 7. pantā uzskaitītajiem nosacījumiem, var atsaukties uz viņiem šajā pantā piešķirtajām tiesībām.

52. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā šos apstākļus, Ali Altuns var tikt uzskatīts par piederīgu legālajam darba tirgum Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmā ievilkuma izpratnē. Iesniedzējtiesa jautā, vai tā būtu gadījumā, ja darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, nav bijis pienācīgi nodarbināts trīs gadu laikā.

50. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uzskatu, ka Lēmuma Nr. 1/80 tiesību normas ir piemērojamas gan attiecībā uz darba ņēmēju, kas ir Turcijas pilsonis un uzņemošās dalībvalsts teritorijā ieceļojis politiskā bēgļa statusā, gan attiecībā uz viņa ģimenes locekļiem.

53. Vispirms jāatgādina, ka minētā lēmuma 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā ir noteikts, ka "dalībvalsts likumīgajam darba tirgum piederīga darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem, kuri saņēmuši atļauju ar viņu apvienoties, ir tiesības — ar nosacījumu, ka darba ņēmējiem no Kopienas dalībvalstīm tiek dota priekšroka, — pieņemt jebkuru darba piedāvājumu, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir dzīvojuši vismaz trīs gadus".

## B — *Par pirmo un otro jautājumu*

51. Iesniedzējtiesa vaicā, vai darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, bērnam var būt tiesības saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmo ievilkumu, ja

54. Jākonstatē, ka atšķirībā no tā, kas īpaši noteikts Lēmuma Nr. 1/80 6. pantā, šī lēmuma 7. panta pirmās daļas pirmā ievilkuma redakcijā nav nevienas norādes uz to, ka darba ņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, būtu bijis jābūt legāli nodarbinātam trīs gadu laikā, dzīvojot kopā ar savu ģimenes locekli.

55. 1998. gada 26. novembra spriedumā lietā *Birden*<sup>17</sup> Tiesa nošķīra darba ņēmēja, piederības legālajam darba tirgum un likumīgas nodarbinātības jēdzienus.

56. No šī sprieduma izriet, ka darba ņēmējs ir persona, kas citas personas labā veic faktisku un istu darbu, kas nav tikai ierobežota vai palīgdarbība, par to saņemot atlīdzību<sup>18</sup>.

57. Pēc tam Tiesa precizēja, ka ir jāuzskata, ka ar jēdzienu “likumīgs darba tirgus” apzīmē visu to darba ņēmēju kopumu, kuri ievēro attiecīgās valsts normatīvos aktus un līdz ar to ir tiesīgi strādāt tās teritorijā<sup>19</sup>.

58. Nobeigumā Tiesa atgādināja savu pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru darba likumīgums nozīmē noturīgu un pastāvīgu atrašanos dalībvalsts darba tirgū un tādējādi liecina par neapstrīdētu uzturēšanās tiesību esamību<sup>20</sup>.

59. Atšķirība starp šiem abiem pēdējiem jēdzieniem var šķist ne visai skaidra. Legāli nodarbināta persona šī apstākļa dēļ vien izpilda otro nosacījumu, proti, ka tā ir piederīga likumīgajam darba tirgum. Darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis un legāli strādā algotu darbu dalībvalsts teritorijā, noteikti ir ieguvis tiesības veikt attiecīgo darbību un uzskatāms par ievērojušu attiecīgās dalībvalsts tiesību aktus, kuros noteikta kārtība viņa ieceļošanai attiecīgajā teritorijā, kā arī strādāšana.

60. Lai gan abi šie jēdzieni patiešām ir saistīti, Tiesas judikatūrā uzskatāmi parādīts, ka tie ir jānošķir.

61. 1997. gada 23. janvāra spriedumā lietā *Tetik*<sup>21</sup> saistībā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu Tiesa noteica, ka darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis un ticis nodarbināts dalībvalstī vairāk nekā četrus gadus, un kas šis darba tiesiskās attiecības izbeidzis, lai meklētu citu nodarbošanos šajā pašā dalībvalstī, nevar tikt uzskatīts par tādu, kas pavisam atstājis šis dalībvalsts darba tirgu, ja vien viņš turpina būt piederīgs likumīgajam darba tirgum. Turpinot, Tiesa norāda, ka šis

17 — C-1/97 (*Recueil*, I-7747. lpp.).

18 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Birden*, 25. punkts.

19 — *Ibidem*, 51. punkts.

20 — *Ibidem*, 55. punkts.

21 — C-171/95 (*Recueil*, I-329. lpp.).

nosacījums ir izpildīts, ja attiecīgais darbaņēmējs nokārto visas attiecīgajā dalībvalstī iespējami vajadzīgās formalitātes, it īpaši piesakās atbildīgajos dienestos kā darba meklētājs<sup>22</sup>.

62. Darbaņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, no likumīgā darba tirgus tiktu izslēgts tikai sakarā ar paliekošu darbnespēju vai pavisam atstājot uzņemošās dalībvalsts darba tirgu, piemēram, aizejot pensijā<sup>23</sup>.

63. No šīs judikatūras, manuprāt, izriet, ka piederības likumīgajam darba tirgum jēdziens nozīmē, ka darbaņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, ir jābūt arī likumīgi pieejamam uzņemošās dalībvalsts darba tirgum. Tas gan nenozīmē, ka šim darbaņēmējam ir faktiski jāveic aroddarbība.

64. Uzskatu, ka šīs risinājums ir attiecināms arī uz Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu un it īpaši piespiedu bezdarba gadījumā.

65. Vispirms jānorāda, ka viena un tā paša jēdziena saskaņotai interpretēšanai, manuprāt, jēdziens "likumīgajam darba tirgum piederīgs", kas izmantots šī lēmuma 7. panta pirmajā daļā, jāinterpretē tāpat kā lēmuma 6. panta 1. punktā izmantotais.

66. Turklāt uzskatu, ka šī interpretācija atbilst Lēmuma Nr. 1/80 mērķim un sistēmai.

67. Šis lēmums ir vērstš uz to, lai sekmētu to Turcijas pilsoņu pakāpenisku integrāciju uzņemošajā dalībvalstī, kuri atbilst nosacījumiem, kas paredzēti vienā no minētā lēmuma tiesību normām, un kuriem tādēļ ir tajā piešķirtās tiesības<sup>24</sup>.

68. Pirmajā posmā darbaņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, tiek pakāpeniski piešķirts arvien vairāk tiesību atbilstoši viņa darba tiesisko attiecīgu ilgumam. Tādējādi Lēmuma Nr. 1/80 6. pantā ir paredzēts, ka darbaņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, pēc viena likumīgi nostrādāta gada ir tiesības pagarināt darba līgumu pie tā paša darba devēja, pēc trīs likumīgi nostrādātiem

22 — [Minētā sprieduma] 40. un 41. punkts. Skat. arī Tiesas 2005. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-383/03 *Dogan* (Krājums, I-6237. lpp., 19. punkts).

23 — Skat. Tiesas 2000. gada 10. februāra spriedumu lietā C-340/97 *Nazli* (*Recueil*, I-957. lpp., 37.–39. punkts).

24 — Skat. it īpaši Tiesas 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-325/05 *Derin* (Krājums, I-6495. lpp., 53. punkts).

gadiem — tiesības pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie cita darba devēja un, visbeidzot, pēc četriem likumīgi nostrādātiem gadiem brīvi strādāt jebkuru algotu darbu pēc savas izvēles.

71. Uzskatu, ka šie apstākļi, kas veicina ģimenes apvienošanās un līdz ar to darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, sekmīgu integrāciju uzņemoties dalībvalsts darba tirgū, varētu tikt apdraudēti, ja šim darba ņēmējam tiktu prasīts ne vien būt piederīgam šīs dalībvalsts likumīgajam darba tirgum trīs gadus, bet turklāt visu šo laiku būt legāli nodarbinātam.

69. Tam sekojošā otrajā posmā, lai nostiprinātu darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, integrēšanu uzņemoties dalībvalsts darba tirgū, Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā ir paredzēta iespēja ģimenes locekļiem ļaut apvienoties ar darba ņēmēju, lai ģimenes apvienošanās nolūkā apmestos šajā dalībvalstī uz dzīvi. Turklāt, lai nostiprinātu attiecīgā darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes integrāciju, šajā pantā ģimenes locekļiem piešķirtas tiesības pēc noteikta laika būt nodarbinātiem šajā dalībvalstī<sup>25</sup>.

72. Šādi interpretējot, darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes loceklim tādā gadījumā kā pamata pravā Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā piešķirtās tiesības būtu jāliedz sakarā ar to, ka attiecīgais darba ņēmējs uzņemoties dalībvalsts teritorijā pavadīto trīs gadu laikā ir strādājis tikai divus gadus un sešus mēnešus un turpmākos sešus mēnešus bijis piespiedu bezdarbnieks.

70. Šādi Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā paredzēts radīt labvēlīgus apstākļus ģimenes apvienošanai uzņemoties dalībvalstī, iesākumā ļaujot ģimenes locekļiem būt kopā ar migrējošo darba ņēmēju un pēc tam nostiprinot viņu stāvokli ar piešķirtajām tiesībām piedalīties darba tirgū<sup>26</sup>.

73. Ņemot vērā pašreizējo ekonomisko stāvokli, kas var radīt grūtības darba meklētājiem un noteikti it īpaši trešās valsts valstspiederīgajam, un ievērojot Lēmuma Nr. 1/80 7. panta mērķi, kurš, atminēsimies, ir nostiprināt darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes integrēšanos, radot apstākļus, kas veicina ģimenes apvienošanās un līdz ar to šī darba ņēmēja integrāciju, uzskatu, ka šāda interpretācija pārmērīgi ierobežotu šī lēmuma 7. panta piemērošanas apjomu.

25 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kadiman*, 34. un 35. punkts.

26 — *Ibidem*, 36. punkts.

74. Līdz ar to uzskatu, ka darbaņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, nav jābūt bijušam legāli nodarbinātam trīs gadus, lai viņa ģimenes loceklis varētu izmantot tiesības, kas viņam piešķirtas minētā lēmuma 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā.

kas ir Turcijas pilsonis un piederīgs uzņemšanās dalībvalsts likumīgajam darba tirgum, šī lēmuma 7. panta pirmajā daļā piešķirtās tiesības var turpmāk izmantot pat tad, ja pēc šī laikposma attiecīgais darbaņēmējs vairs nav piederīgs likumīgajam darba tirgum<sup>28</sup>.

75. Iesniedzējtiesa turklāt vaicā, vai darbaņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, jābūt bijušam piederīgam likumīgajam darba tirgum to trīs gadu laikā, kuros viņš dzīvojis kopā ar savas ģimenes locekli, lai šis pēdējais varētu izmantot tiesības, kas viņam piešķirtas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā.

78. Manuprāt, no šīs judikatūras izriet, ka nosacījumam par piederību likumīgajam darba tirgum bija jābūt izpildītam vismaz trīs gadus, kad ir bijusi kopdzīve ar ģimenes locekli.

76. 2004. gada 11. novembra spriedumā lietā *Cetinkaya*<sup>27</sup> iesniedzējtiesa jautāja, vai Turcijas pilsonis, kas ir darbaņēmēja, kurš ir Turcijas pilsonis, ģimenes loceklis un ir izpildījis kopdzīves nosacījumu, varētu zaudēt Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā piešķirtās tiesības tāpēc vien, ka šis darbaņēmējs vairs nav piederīgs likumīgajam darba tirgum.

79. Pamata prāvā nav apstrīdēts, ka Ibrahims Altuns dzīvoja pie sava tēva vismaz trīs gadus. Iesniedzējtiesa norāda, ka šo trīs gadu laikā Ali Altuns veica aroddarbību divus gadus un sešus mēnešus un turpmākos sešus mēnešus bija bezdarbnieks. Turklāt prasītāja pamata prāvā apsvērumos ir norādīts, ka Ali Altuns 2004. gada 7. oktobrī iestājies jaunā darbā<sup>29</sup>.

77. Tiesa ir noteikusi, ka ģimenes loceklis, kas noteiktu laiku nodzīvojis pie darbaņēmēja,

80. Tādēļ uzskatu, ka Ali Altuns bija piederīgs likumīgajam darba tirgum trīs kopā ar savu dēlu Ibrahimu Altunu nodzīvotos gadus un ka viņa dēls var izmantot Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā piešķirtās tiesības.

27 — C-467/02 (Krājums, I-10895. lpp.).

28 — Skat. iepriekš minētā sprieduma 32. punktu.

29 — Skat. apsvērumu 8. lpp.

81. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uzskatu, ka darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, bērns var pretendēt uz šajā tiesību normā piešķirtajām tiesībām, ja attiecīgais darba ņēmējs prasīto trīs gadu uzturēšanās laikā ir strādājis algotu darbu divus gadus un sešus mēnešus un turpmākos sešus mēnešus bijis bezdarbnieks.

#### C — *Par ceturto un piekto jautājumu*

82. Iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai ģimenes loceklis var izmantot tiesības, kas piešķirtas saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu, ja darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, ir ieradies uzņemšanās dalībvalsts teritorijā politiskā bēgļa statusā un šis statuss ir piešķirts nepatiesu ziņu sniegšanas ceļā.

83. Iesniedzējtiesa savā lūgumā norāda, ka “vesela virkne norāžu ļauj [...] konstatēt, ka informācija, ko [Ali Altuns] sniedzis patvēruma lūgšanas procesā, nevar būt patiesībai atbilstoša”<sup>30</sup>.

84. Tiesai iesniegtajos apsvērumos Eiropas Kopienų Komisija pauž uzskatu, ka lemt par šiem jautājumiem neesot [Tiesas] piekritībā, jo tie ir hipotētiski<sup>31</sup>.

85. Lai arī iesniedzējtiesa tiešām neprecizē, vai valsts tiesā tiek spriests par Ali Altuna uzturēšanās atļaujas atsaukšanu un vai pamata prāvas priekšmets ir prasība atsaukt Ali Altuna dēla uzturēšanās atļauju, tomēr, manuprāt, dēla situācija ir cieši saistīta ar tēva situāciju. Saskaņā ar Lēmumu Nr. 1/80 vispirms jau tieši darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, statuss ir tas, kas ļauj viņa ģimenes locekļiem iegūt šīs tiesības. No tā izriet, ka faktors, kas var mainīt darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, statusu, var ietekmēt viņa ģimenes locekļa statusu. Līdz ar to uzskatu, ka uz šiem prejudiciālajiem jautājumiem ir jāatbild.

86. Iesniedzējtiesa jautā, vai tas, ka, pēc atbildīgo iestāžu domām, politiskā bēgļa statuss un uzturēšanās tiesības, kas no tā izriet, Ali Altunam tika piešķirtas, pamatojoties uz nepatiesām ziņām, liedz Ibrahimam Altunam izmantot Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā piešķirtās tiesības.

30 — Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 11. lpp.

31 — 46 punkts.

87. Manuprāt, darbaņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, krāpnieciska rīcība, ierodoties uzņemšanās dalībvalsts teritorijā politiskā bēgļa statusā, liedz šī darbaņēmēja bērnam izmantot šīs tiesības, ja attiecīgās iestādes atceļ uzturēšanās tiesības pirms prasīto trīs gadu uzturēšanās perioda beigām.

90. Tomēr, ja izrādās, ka darbaņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, darbaatļauju un uzturēšanās atļauju saņēmis tikai krāpnieciskas rīcības ceļā, tad piedalīšanās darba tirgū nevar tikt uzskatīta par likumīgu, jo nav izpildīti uzturēšanās atļaujas, kas ļauj piedalīties darba tirgū, piešķiršanas nosacījumi.

88. Vispirms jāatgādina, ka 1997. gada 5. jūnija spriedumā lietā *Kol*<sup>32</sup> Tiesa noteica, ka nodarbinātības periodi pēc uzturēšanās atļaujas saņemšanas, kuru ieinteresētā persona ieguvusi krāpnieciskas rīcības ceļā, par kuru šī persona ir notiesāta, nevar tikt uzskatīti par legāli [nostrādātiem], lai varētu piemērot Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu, jo darbaņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, neizpildīja nosacījumus šādas atļaujas saņemšanai, kas līdz ar to atsaucama krāpšanas konstatēšanas dēļ<sup>33</sup>.

91. Šādā gadījumā uzskatu, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. pantā ģimenes loceklim piešķirto tiesību izmantošana ir atkarīga no tā, vai šis ģimenes loceklis bija ieguvis tiesības brīdī, kad darbaņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, tika atsaukta uzturēšanās atļauja.

89. Šī judikatūra, manuprāt, ir attiecināma uz šī lēmuma 7. panta gadījumu. Jau izklāstīju, ka šajā pantā piešķirto tiesību saņemšana ir pakārtota nosacījumam, ka darbaņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, ir piederīgs likumīgajam darba tirgum, proti, var legāli piedalīties uzņemšanās dalībvalsts darba tirgū.

92. Kā jau esmu norādījis iepriekš minētajā lietā *Derin* sniegto secinājumu 30. punktā, no brīža, kad minētā lēmuma 7. panta pirmajā daļā prasītie nosacījumi ir izpildīti, šī tiesību norma piešķir darbaņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem autonomas tiesības būt nodarbinātiem uzņemšajā dalībvalstī un šīs tiesības ir neatkarīgas no turpmākas atbilstības šiem nosacījumiem<sup>34</sup>.

32 — C-285/95 (*Recueil*, I-3069. lpp.).

33 — 26. punkts.

34 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ayaz*, 41. punkts. Skat. arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Ērgat*, 38. punkts, un lietā *Cetinkaya*, 30. punkts.

93. Tādēļ uzskatu, ka, ja reiz ģimenes loceklis ir ieguvis Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā piešķirtās tiesības, nav iespējams atcelt šīs tiesības sakarā ar to, ka darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, agrāk, iespējams, rīkojies krāpnieciski un kompetētās iestādes šo iemeslu dēļ ir atsaukušas viņa uzturēšanās tiesības pēc tam, kad viņš tās jau bija saņēmis.

94. Manuprāt, tiesiskā drošība liedz tāda darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, uzturēšanās tiesību uzņemšanās dalībvalsts teritorijā saņemšanas nolūkā veiktas krāpnieciskās rīcības dēļ attiecīgā darba ņēmēja ģimenes loceklim atņemt tiesības, kuras viņš saņēmis sakarā ar šo tiesību normu.

95. Turpretim, ja Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā piešķirtās tiesības vēl nav iegūtas brīdī, kad ir atņemtas darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, uzturēšanās tiesības, manuprāt, atbildīgajām iestādēm ir iespēja atteikt šīs tiesības, kas attiecīgā darba devēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem ir piešķirtas šajā pantā.

96. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uzskatu, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas

pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, ir ieguvis politiskā bēgļa statusu krāpnieciskas rīcības ceļā, viņa ģimenes loceklis var pretendēt uz šajā tiesību normā piešķirtajām tiesībām tikai tad, ja šī darba ņēmēja uzturēšanās atļauja tiek atcelta pēc prasīto trīs gadu kopdzīves termiņa beigām.

97. Jāpiebilst, ka, tā kā Ibrahima Altuna uzturēšanās atļaujas pagarināšanas lūgums tika noraidīts tāpēc, ka viņš izdarījis smagu noziedzīgu nodarījumu, jānoskaidro, vai viņam šajā tiesību normā piešķirtās tiesības nevar tikt ierobežotas šī pārkāpuma dēļ.

98. No Tiesas judikatūras izriet, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā piešķirtās tiesības var tikt ierobežotas tikai ar diviem nosacījumiem.

99. Pirmkārt, šīs tiesības var tikt ierobežotas, ja ieinteresētā persona ir atstājusi uzņemšanās dalībvalsts teritoriju uz ilgu laiku un bez attaisnojošiem iemesliem<sup>35</sup>.

35 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cetinkaya*, 36. un 38. punkts.

100. Otrkārt, uzņemošās dalībvalsts atbildīgās iestādes var lemt par šo tiesību atņemšanu saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 14. pantu, ja ieinteresētā persona faktiski un nopietni apdraud sabiedrisko kārtību, veselību vai [valsts] drošību<sup>36</sup>.

vērsts pret Turcijas pilsoni, tiesiskumu, ir jāņem vērā faktiskie apstākļi, kas radušies pēc pēdējā atbildīgo iestāžu lēmuma un kas var norādīt uz to, ka ir būtiski mazinājies attiecīgās personas rīcības agrāk radītais sabiedriskās kārtības apdraudējums<sup>39</sup>.

101. Saistībā ar 14. panta piemērošanu Tiesa ir nospriedusi, ka izraidīšanas pasākums, kas balstīts uz šo tiesību normu, var tikt īstenots tikai tad, ja ieinteresētās personas uzvedība konkrēti draud radīt jaunus sabiedriskās kārtības traucējumus<sup>37</sup>. Tiesa arī norādīja, ka šāds pasākums nevar tikt īstenots automātiski sakarā ar piespiesto kriminālsodu un vispārējās noziedzības novēršanas mērķi<sup>38</sup>.

103. Visbeidzot, sabiedriskās kārtības pasākumiem, kurus pieņem uzņemošā dalībvalsts, ir jāatbilst samērīguma principam<sup>40</sup>, proti, tiem jābūt atbilstošiem, lai garantētu paredzētā mērķa sasniegšanu un nepārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai šo mērķi sasniegtu.

102. Šajā ziņā Tiesa ir noteikusi, ka valsts tiesām, pārbaudot izraidīšanas pasākuma, kas

104. Tādēļ iesniedzējtiesai ir jākonstatē šie apstākļi, lai noteiktu, vai Ibrahima Altuna rīcībā ir saskatāmi jaunu smagu pārkāpumu draudi.

36 — *Idem*.

37 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Derin*, 74. punkts.

38 — *Idem*.

39 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cetinkaya*, 47. punkts.

40 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Derin*, 74. punkts.

## V — Secinājumi

105. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu Tiesai atbildēt *Verwaltungsgericht Stuttgart* šādi:

- 1) ar Līgumu par asociācijas nodibināšanu starp Eiropas Ekonomikas Kopienu un Turciju, kuru 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, izveidotās Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas attīstīšanu noteikumi ir piemērojami attiecībā uz darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, bērnu, ja šis darba ņēmējs ir ieceļojis uzņemošās dalībvalsts teritorijā kā politiskais bēglis;
- 2) Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, bērns var pretendēt uz šajā tiesību normā piešķirtajām tiesībām, ja attiecīgais darba ņēmējs prasīto trīs uzturēšanās gadu laikā ir bijis nodarbināts divus gadus un sešus mēnešus un turpmākos sešus mēnešus bijis bezdarbnieks;
- 3) Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja darba ņēmējs, kas ir Turcijas pilsonis, ir ieguvis politiskā bēgļa statusu krāpnieciskas rīcības ceļā, viņa ģimenes loceklis var pretendēt uz šajā tiesību normā piešķirtajām tiesībām tikai tad, ja šī darba ņēmēja uzturēšanās atļauja tiek atcelta pēc prasīto trīs gadu kopdzīves termiņa beigām.